

B.Aadhar

Peer-Reviewed Indexed

Multidisciplinary International Research Journal

JUNE - 2020

ISSUE No - CCXXXV (235)

Prof. Virag.S.Gawande
Chief Editor :
Director

Aadhar Social Research & Development Training Institute, Amravati.

Dr. R.S.Sathhai
Executive Editor
Local Secretary

Adv.B.D.Hambarde Mahavidyalaya Ashti

Guest Editor

Dr. S.R.Nimbore
Principal
Adv.B.D.Hambarde
Mahavidyalaya Ashti

Dr. Satish Kadam
President, AMIP &
Head, Dept of History
YCMU, Jalgaon

Dr. Shivraj Bokade
Secretary, AMIP &
Head, Dept of History
YCMU, Jalgaon

Aadhar International Publication

© All rights reserved with the authors & publisher

वैयक्तिक सत्याग्रह व छोडो भारत चळवळीत यावल तालुक्यातील न्हावी गावाचे योगदान

प्रा.डॉ.दिनेश रामदास महाजन,

इतिहास विभाग प्रमुख, कला व विज्ञान महाविद्यालय, भालोद जि.जळगाव

महात्मा गांधींनी १९४० मध्ये ब्रिटिश साम्राज्य सत्तेचे ऋष्य परिवर्तन करण्यासाठी वैयक्तिक सत्याग्रह चळवळ सुरू केली.मात्र या चळवळीचा त्यांच्यावर कोणताही परिणाम झाला नाही.दुसरीकडे ब्रिटिश साम्राज्य दुसऱ्या महायुद्धात संकटात सापडलेले होते.तरीही ते भारतीयाना स्वातंत्र्य देण्याच्या तयारीत नव्हते. त्यामुळे गांधीजींनी शेवटचा निर्णायक लढा उभारायचा निर्णय घेतला तो म्हणजे 'चले जाव' किंवा छोडो भारत' ट ऑगस्ट १९४२ रोजी गांधीजींनी मुंबईला कौन्सिल बॉय्किंग काँग्रेसीची सभा बोलावली. या सभेत छोडो भारत चळवळीबाबत देशभरातून आलेल्या कौन्सिल नेत्यांसोबत चर्चा करण्यात आली. ९ ऑगस्टला महात्मा गांधींनी जनतेला चळवळीबाबत मार्गदर्शन करणार होते.तत्पूर्वीच माध्यमांनी गांधीजींसह कौन्सिलच्या सर्वच वरिष्ठ नेत्यांना अटक करून अज्ञात स्थळी रवाना केले.त्यामुळे मग जनतेने नेत्यांशिवाय गांधीजींच्या 'करंगे या मरंगे' या आदेशानुसार आपल्याला ब्रिटिश साम्राज्य उलथवून लावण्यासाठी जे जे करता येईल ते केले.यावल तालुका आणि न्हावी गावाही त्याला अपवाद नव्हते.न्हावी गावावर महात्मा गांधींच्या विचारांचा मोठा प्रभाव होता.साने गुरुजी नेहमी गावात येऊन लोकांमध्ये जागृती करीत असत. त्यामुळे न्हावी गावाचा छोडो भारत चळवळीत मोठा वाटा बहिरेला दिसून येतो.

आनंदा पांडू तळेले यांनी १२ मे १९४१ रोजी सरकार विरोधी घोषणा देऊन सत्याग्रह केला.त्याबद्दल त्यांना अटक करून कोर्टापुरे इतर केले असता.त्यांना ५० रु.दंड जोडावला दंड भरला नाही तर ३० दिवसांची कैदेची शिक्षा नियम ३८ (५) नुसार दहादिवसारी खर्ग १ रावेर यांनी दिली.त्यांनी दंड भरला नाही.

पूर्वखानदेशे कलेक्टर आपल्या पत्रात म्हणतात की, शंकर चासुदेव कुळकर्णी न्हावी यांनी कळविले आहे की ते १४ जुलै १९४१ रोजी न्हावी येथे सत्याग्रह करणार आहेत.

शंकर चासुदेव कुळकर्णी यांनी न्हावी येथे १४जुलै १९४१ रोजी युध्द विरोधी भाषण दिले. त्याबद्दल त्यांना रावेरच्या दहादिवसांनी १५ जुलै रोजी १०० रु.दंड केला. दंड न भरल्यास २ महिने कैद सुनावली.त्यांना २ एप्रिल १९४१ व १२ मे १९४१ रोजी दोन्हा अगोदर दोषी ठरविले होते. २५ व ५० रु. क्रमशः दंड जोडावला होता.

साने गुरुजी भूमिगत असताना जळगाव जिल्ह्यातील मारवड-एरंडोल, महरावद, अमळनेर, चोपडा, न्हावी येथील कार्यकर्त्यांच्या भेटी घेऊन त्यांना मार्गदर्शन व प्रोत्साहन देत असत.भूमिगत असताना त्यांनी कधी शेतकऱ्यांचा वेव धारण केला.तर कधी ते घोतर, खोटे, यगदी, उपरणे घालून शेटजी बनले होते.

यावल तालुक्यात जुलै महिन्याच्या शेवटच्या आठवड्यात प्रभात फेरी व राष्ट्रीय झेंड्यासह मिरवणुक कार्यक्रम जळगाव जिल्ह्यात चालू होता. फैजपूर पोलीस स्टेशनच्या हद्दीतील न्हावी यागावी 'प्रभात फेरी मंडळ' काढण्यात आले. याच आठवड्यात चोपडा, यावल, चळीसगाव, रावेर, जळगाव तालुक्यात जंगल सत्याग्रहास सुरुवात झाली.जंगल सत्याग्रह कायद्याचा भंग करणाऱ्यांविरुद्ध किंवा प्रोत्साहन देणाऱ्यांविरुद्ध सरकारने मुक्तपणे कारवाई सुरू केली.

बॅट्रसकाराने जिल्हा व सर्व तालुका कौन्सिल समित्या वेकायदा ठरवून त्यांना मुजुपे घातली.त्यामुळे सर्व खादी भोडारे भूमिगत चळवळीची केंद्रस्थाने बनली.न्हावी गावच्या महानुभाव मठमध्ये भूमिगत स्वातंत्र्य सत्याग्रहींना असेच एक केंद्र कार्यरत होते. या लढानशा मंडळ सैनिकांना मार्गदर्शन करण्यासाठी ऑगस्ट ब्रॉन्धीच्या केंद्रीय संचालनालयाचे एक पुढारी अच्युतराव पटवर्धन आणि साने गुरुजी, मधु लिमये व अनंत चासुदेव सहस्त्रबुध्दे यांचेसारखे मोठे नेते आले होते. रामभाऊ भोगेंनी ही आठवण लिहून ठेवली आहे.अच्युतराव पटवर्धन अखिल भारतीय संग्रामाचे सूत्रसंचालन करणाऱ्या वरिष्ठ पाच-सहा सेनांनीपैकी एक होते हे लक्षात ठेवायला हवे. तसेच अनंत चासुदेव तथा अण्णासाहेब सहस्त्रबुध्दे सर्वथा गांधीवादी असूनही पश्चिम महाराष्ट्रातील बॉम्बेस्कॉट कॅम्पमध्ये कार्यरत होते हे देखील लक्षात ठेवावे. यावरून न्हावीच्या मंडळीला या पुढाऱ्यांच्या भेटीला मोठे महत्त्व होते.मात्र या वरिष्ठरत बॉम्बेस्कॉट घटकून आणण्यास लागूक असे एकही ठिकाण नसल्याने तसे काहीच घडले नाही.

इतिहासाचार्य वि.का.राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे,
या संस्थेचे त्रैमासिक

॥ संशोधक ॥

मार्च- २०२१ (त्रैमासिक)

• शके १९४३ • वर्ष : ८९ • अंक : १

संपादक मंडळ

• प्राचार्य डॉ.सर्जेराव भामरे • प्रा.डॉ.मृदुला वर्मा • प्रा.श्रीपाद नांदेडकर

• प्रकाशक •

श्री. संजय मुंदडा

कार्याध्यक्ष

इ.वि.का.राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे-४२४ ००१

दूरध्वनी (०२५६२) २३३८४८

कार्यालयीन वेळ

सकाळी ९.३० ते १.००

संध्याकाळी ४.३० ते ८.०० (रविवारी सुट्टी)

मूल्य ८०/- रुपये

वार्षिक वर्गणी रु.५००/-

आजीव वर्गणी रु.५०००/- (१४ वर्षे)

विशेष सुचना: संशोधक त्रैमासिकाची वर्गणी चेक, ड्राफ्ट वगैरे

“संशोधक त्रैमासिक राजवाडे मंडळ धुळे” या नावाने पाठवावी

मुखपृष्ठावरील चित्र : गुरुरानकांचे

महापद्म पद्म साहित्य आणि संस्कृती मंडळाने या निवृत्तकाविकेच्या प्रकाशनास अर्पण दिले आहे.
या निवृत्तकाविकेचीही छेडछाया विवादाती मंडळ व शासन प्रत्यक्ष जबाबदार असू शकते.

इतिहासाचार्य वि. का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे

विद्यमान पदाधिकारी व कार्यकारी मंडळ

अध्यक्ष	अध्यक्ष
मा. श्री. मदनलाल मिश्रा	प्रमुख मार्गदर्शक
श्री. आनंद राजवाडे	उपाध्यक्ष
मा. दलूभाऊ जैन	कार्याध्यक्ष
श्री. संजय मुंदडा	कार्योपाध्यक्ष
श्री. लखनजी भतवाल	मुख्य चिटणीस
श्री. प्राचार्य डॉ. सर्जेराव भामरे	खजिनदार
सौ. लता आगीवाल	वस्तु संग्रहालय चिटणीस
श्री. प्रा. सुनिल मुंदडा	संशोधक त्रैमासिक चिटणीस
प्रा.डॉ. सौ. मृदुला वर्मा	ग्रंथालय चिटणीस
श्रीमती जयश्री शहा	संशोधन व प्रकल्प चिटणीस
प्रा.डॉ. सौ. उज्वला नेहते	संशोधन अधिकारी
प्राचार्या डॉ. सुनंदा अहिरे	कार्यकारी सदस्य
श्री. व्यंकटेश दाबके	क्युरेटर (पदसिद्ध)
प्रा.श्री. श्रीपाद नांदेडकर	

ISSN 2277 - 5730
AN INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY
QUARTERLY RESEARCH JOURNAL

AJANTA

Volume - X

Issue - I

January - March - 2021

MARATHI PART - I

Peer Reviewed Refereed
and UGC Listed Journal

Journal No. 40776

ज्ञान-विज्ञान विमुक्तये

IMPACT FACTOR / INDEXING

2019 - 6.399

www.sjifactor.com

❖ EDITOR ❖

Asst. Prof. Vinay Shankarrao Hatole

M.Sc (Maths), M.B.A. (Mktg.), M.B.A. (H.R.),
M.Drama (Acting), M.Drama (Prod. & Dir.), M.Ed.

❖ PUBLISHED BY ❖

Ajanta Prakashan

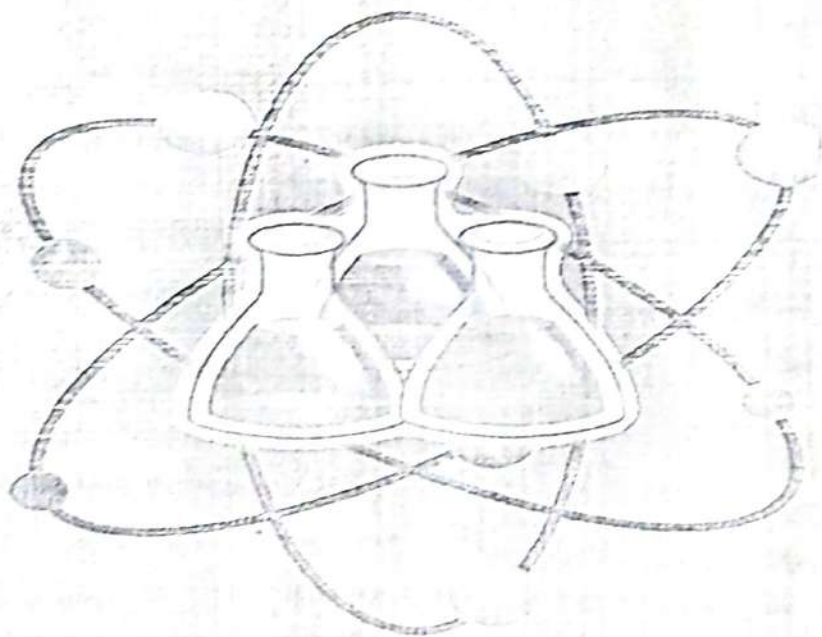
Aurangabad. (M.S.)

Emerging Trends in Physical Sciences and Chemical Sciences

Journal of Research and Development
Volume 10, Issue 1, 2024
ISSN: 2790-1234

Journal of Research and Development

A Multidisciplinary International Level Referred Journal

Study of Growth and Characterization of Cobalt Tartrate Crystals in Silica Gel Medium

P.A. Savale¹, V. B. Suryawanshi²

Department of Physics,

SES's Arts and Science College Bhalod Dist. Jalgaon (M.S.), India

²Shri.V.S.Naik Art's Commerce and Science College, Raver Dist. Jalgaon (M.S), India

Email: pa_savale@yahoo.co.in

Abstract

In the present investigation, single crystals of cobalt tartrate were grown by using silica gel as a growth medium. These single crystals were grown by simple gel technique using diffusion method. The optimum growth conditions for these crystals were optimized by varying various parameters viz., pH of the gel solution, gel concentration, gel setting time, concentration of the reactance, growth period and temperature. The grown crystals are characterized by XRD and FTIR. The crystalline nature of grown crystal was confirmed by using powder X-ray diffraction technique which shows that cobalt tartrate hydrate has crystallized in orthorhombic structure. The circular shaped, opaque and brown colored crystals were observed. The particle size is determined as 16.16.nm. The functional groups present in the crystals were identified by using Fourier Transform Infrared spectroscopy (FTIR) analysis which shows that the presence of O-H bond, C-H bond and metal-oxygen bond.

Key words: Gel technique, Cobalt Tartrate, XRD, FTIR

Introduction

A systematic study of crystallization in gels begins with Lissegang's famous discovery of periodic crystallization in gels. Crystal growth is a heterogeneous chemical process in which conversion from one phase to another phase of compound is involved. This method has gained considerable attention because of its simplicity and effectiveness in growing single crystal of certain compound. This technique is an alternative technique to solution growth with controlled diffusion. This growth process is free from convection. [1-4].

Crystal habit of various crystals, grown under different conditions and also by different methods such as, melt growth, vapour phase growth, solution growth and gel growth were described by H.E. Buckley [5], P. Hartman [6], K. Kern [7], A. A. Chernov [8],

(1)

Search for...

Q Search

Search in: All Article Chapter BookCurrent
Physical Chemistry

Purchase PDF

Research Article

Development of the Room Temperature Protocol Based on Room Temperature Ionic Liquids and Surfactant Ionic Liquids for the Synthesis of Derivatives of 2-Amino-Thiazoles and Thermo-Physical Analysis of the Synthesized Derivatives Using TGA-DSC

Author(s): Chandrakant Sarode

 (<http://orcid.org/0000-0002-2705-4135>)

 (<http://orcid.org/0000-0003-2737-3467>),

 (<http://orcid.org/0000-0002-9020-0828>),

 (<http://orcid.org/0000-0002-3055-5360>),

 (<http://orcid.org/0000-0002-0937-627X>)

Sachin Yeole

Ganesh Chaudhari

Govinda Waghulde

Gaurav Gupta*

Journal Name: Current Physical Chemistry

Volume 11, Issue 1, 2021

DOI: 10.2174/1877946810999200519102040 (<https://doi.org/10.2174/1877946810999200519102040>)

Journal Home (/node/684)

Become An

Eurekaselect Board Member

Register Here

<https://www.eurekaselect.com/node/684/current-physical-chemistry/become-ebm-form/eabm>

**INTERNATIONAL JOURNAL FOR INNOVATIVE RESEARCH IN
MULTIDISCIPLINARY FIELD**

(ISSN: 2455-0620) (Scientific Journal Impact Factor: 6.719)
Monthly Peer-Reviewed, Refereed, Indexed Research Journal
Index Copernicus International - IC Value: 86.87

**Special Issue of
A Two-Day International (Web) Conference On "New Vistas in Aquatic &
Terrestrial Biology and Environment during Current Pandemic"
(ATBE-2021)**

**Organized by
Department of Zoology
R. S. S. P. Mandal's Nanasaheb Y. N. Chavan Arts, Science & Commerce College,
Chalisingaon, Dist. Jalgaon (M.S.) India**

**In Joint Collaboration with
Nepal Aquaculture Society, Nepal,
Glocal Environment and Social Association (GESA), New Delhi**

March 26 & 27, 2021

Conference Special Issue - 23

March - 2021

RESEARCH CULTURE SOCIETY & PUBLICATION

Email: rcsjournals@gmail.com

Web Email: editor@ijirmf.com

www.ijirmf.com

A Two-Day International (Web) Conference New Vistas in Aquatic & Terrestrial Biology and Environment During Current Pandemic (ATBE-2021)

26 & 27 March, 2021

Department of Zoology R.S.S.P. Mandal's Nanasaheb Y. N. Chavan Arts, Science and Commerce College Chalisgaon,
Dist. Jalgaon (M.S.) India.

Assessment of Thiamethoxam induced toxic effect on glycogen content of the freshwater bivalve, *Lamellidens marginalis* (Lamarck)

¹Waghulade M. S. and ²Shinde S. M.

Department of Zoology, Arts and science College, Bhalod - 425304, Tal. -Yawal, Dist-Jalgaon, M.S. India.

Department of Zoology, JET's Z.B. Patil College, Dhule - 424002- M.S. India.

Email - ¹minakshirane1@gmail.com, ²satish.shinde02@gmail.com

Abstract: Pesticides due their environmental persistence cause pollution of aquatic bodies. They also have the tendency to bioaccumulate into aquatic organisms and lead to an adverse effect on them by changing their physiological as well as biochemical processes. The present investigation was carried out to study the alterations in the glycogen content in different body parts i.e. gills, gonads, digestive glands, foot, and mantle tissues of the freshwater bivalve, *Lamellidens marginalis* after chronic exposure to the Thiamethoxam.

The obtained results clearly revealed decreased glycogen content in all the tissues of bivalves after chronic exposure as compared to the bivalves maintained as control. The highest depletion in glycogen content recorded in the gill tissue as compared to the gonads, digestive glands, foot, and mantle in bivalves exposed to the pesticide. The substantial decline in the glycogen contents in the gill tissue might be due to greater glycolytic activity to meet the enhanced energy demands in pesticide treated animals. Thus, alterations in glycogen content can be used as biomarker of thiamethoxam induced stress in the freshwater bivalve *L. marginalis*.

Key words: Thiamethoxam, *Lamellidens marginalis*, chronic, gills.

1. INTRODUCTION:

Pesticides such as herbicides, insecticides, fungicides etc. used in agricultural practices are entered into the aquatic ecosystem through surface runoff from treated areas significantly contributing to water pollution. Pesticides became one of the main stressors in aquatic ecosystems due to their widespread use in agriculture for pest control (Pathiratne and Kroon, 2016). They are persistent and pervasive in aquatic environments and contaminate both surface water and groundwater (Rodrigues et al., 2018). Majority of the pesticides have prone to bioaccumulate in tissues of aquatic animals over a period of time and may adversely affect the life of aquatic biota (Davoodi and Gholamreza, 2012). Pesticides are not highly selective but are generally toxic to many macrophytes as they enter in non-target organisms (Ayoola, 2008; Franklin et al., 2010) like bivalves via food chain and increased toxicity risk by interfering with the normal metabolism and threatening the ecological balance and biodiversity of the nature. Thus, the assessment of effects on such organisms is very difficult.

Bivalves are suspension feeders, have sedentary lifestyle, long life span and resistance to stress, distributed in a variety of habitats also play an important role in the ecosystem equilibrium and are an important link in the aquatic food chain. As they are filter feeding organisms and therefore, may be exposed to large amounts of chemical pollutants (Marigómez et al., 2013). Freshwater bivalves have also proved their role to be useful as bio-indicators for pollution monitoring studies (Waykar and Shinde, 2011). They are known to accumulate a significant amount of pesticides (Jadhav, 1993) in their tissues which causes adverse effects on them thus they are at the greatest risk (Chmist et al., 2019).

The biochemical changes occurring in the body of the organism gives first indication of stress. In non-target organisms such as bivalves biochemical composition has been employed as biomarker in several studies throughout the world that aimed to assess their health and to evaluate the impact of anthropogenic activities on the environment (Nahrgang et al., 2013). Thus, biochemical evaluation of bivalve is needed to indicate the effect of the toxicants on the condition of the cell and its content.

Alterations in the glycogen content were studied by several researchers in various molluscs after exposure to different pollutants. Nagpure and Zambare (2003) have studied alterations in the glycogen level of various tissues of freshwater Bivalve, *Parreysia cylindrica* when exposed to tetracycline and chloramphenicol. Mahajan and Zambare

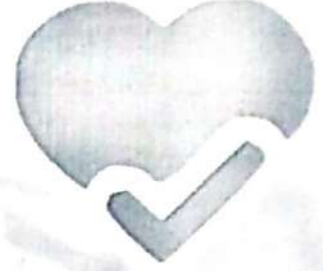
ISSN 2582-5429 (online)

Akshara Multidisciplinary Research Journal

Peer-Reviewed & Refereed International Research Journal

April-June 2020 Vol.02 ISSUE. 1 (A)

कोरोना संकटाचे
भारतीय अर्थव्यवस्थेसमोरील
आव्हाने, परिणाम व उपाययोजना

Associate Editor

Mr. S. T.Dhum
Dep. Of Economics
Bhusawal Arts, Science &
P. O. Nahata Commerce College,
Bhusawal

Executive Editor

Dr. A. D. Goswami
Vice Principal
Bhusawal Arts, Science &
P. O. Nahata Commerce College,
Bhusawal

Guest Editor

Dr. Mrs.M. V. Waykole
Principal
Bhusawal Arts, Science &
P. O. Nahata Commerce College,
Bhusawal

Chief Editor : Dr. Girish S. Koli , AMRO, Yawal
For Details Visit To – www.aimrj.com

Akshara Publication

कोरोना संकटाचे भारतीय अर्थव्यवस्थेसमोरील आव्हाने, परिणाम व उपाययोजना
Indian Economy & CORONA Crisis: Effects Challenges & Remedies

www.aimrj.com
Email: D.aimrj18@gmail.com

कोविड-19 चे भारतीय उद्योगांसमोरील आव्हाने व परिणाम

प्रा. डॉ. वर्षा कमलाकर नेहेते

अर्थशास्त्र विभाग प्रमुख,

कला व विज्ञान महाविद्यालय, भालोद, ता. यावल जि. जळगाव (महाराष्ट्र)

मो. 7798567795 ई-मेल :vknehe@gmail.com

प्रस्तावना :-

कोविड-19 म्हणजेच कोरोना हा रोग चीनमधून वुहान या शहरातून इतर सर्व जगात पसरला आणि झपाट्याने ह्या रोगाने जागतिक महामारीचे रूप धारण केले. 'न भूतो न भविष्यति' अशी परिस्थिती कोरोनामुळे निर्माण झाली आहे. जवळपास 200 पेक्षा अधिक देशांना आज कोरोनाने ग्रासले आहे. सर्व गोष्टी बाजूला ठेवून माणसाचा जीव वाचविणे याला संपूर्ण जगात प्राधान्य दिले जात आहे. ही वैश्विक आपत्ती संपूर्ण जगापुढे अनेक आव्हाने घेऊन आली आहे. संपूर्ण जगात अतिप्रगत, प्रगत, विकसनशील व अप्रगत देश आहेत. कोरोना ह्या विषाणूने सगळ्यांना हादरा दिला आहे. आज जगभरात कोरोनाबाधितांचा आकडा 50 लाखाच्या वर असून 20 लाख लोक कोरोनामुक्त झाले आहेत. तर भारतात आज 1 लाखाच्या वर कोरोनाबाधित असून 58 हजारापेक्षा जास्त लोक कोरोनामुक्त झाले आहेत. मात्र 3069 भारतीयांना आतापर्यंत जीव गमवावा लागला आहे.

भारतात 30 जानेवारी 2020 रोजी देशातील कोरोना विषाणू बाधीतांची पहिली नोंद झाली. चीनच्या वुहानमधून केरळमध्ये परत आलेल्या एका विद्यार्थ्याला कोरोना संसर्ग झाल्याचे आढळून आले. देशातील पहिले तीन रुग्ण हे केरळमध्येच आढळले होते. दरम्यान सुरूवातीच्या एका महिन्यासाठी देशात कोरोना विषाणूचे प्रमाण खूपच कमी पहायला मिळाले. परंतु मार्चनंतर कोरोना बाधीतांची संख्या वाढण्यास चांगलीच गती मिळाली. कोरोनावर मात करण्यासाठी जनता कर्फ्यू, संचारबंदी, लॉकडाऊनचे तीन टप्पे संपून चौथा टप्पा सुरू आहे. सद्यस्थितीत प्रथम ह्या महामारीशी मुकाबला करणे, त्याचा संसर्ग, लागवण थांबविणे, मृत्यूचे प्रमाण कमी करणे हे मोठे आव्हान असले तरी ह्या नंतरचे म्हणजे कोरोना पश्चात निर्माण होणारे आव्हान हे सुध्दा खूप मोठे व भीतीदायक आहे ह्या शंका नाही. ह्या कोरोना संकटामुळे बहुतांश देशांचे आर्थिक व्यवहार टप्पे झालेले दिसून येतात. भारतात 25 मार्चपासून लॉकडाऊन म्हणजे संपूर्ण देश बंदची घोषणा झाली. लोकांचे दैनंदिन जीवन, व्यापार, उद्योग, कारखाने ह्यांची प्रचंड मोठी चक्रे एकदम बंद पडली. उत्पादन, वितरण, विक्री, सेवा सर्व काही थांबले. कोरोनाच्या दुष्टचक्रात उद्योग सापडले आहे. उद्योगाचे चाक हे प्रचंड मोठे अवजड असते. ते एकदा बंद पडले की त्याला पुन्हा गती मिळण्यासाठी खूप वेळ लागतो.

प्रस्तुत लेखात कोरोना विषाणूच्या संकटामुळे भारतातील उद्योग क्षेत्रासमोर अनेक आव्हाने येऊन टाकली आहे. त्यांच्यावर विपरीत परिणाम झालेला दिसून येत आहे. उद्योगांना अस्तित्वाची लढाई लढावी लागणार आहे. सदर लेखात या गोष्टींचा परामर्श प्रेषणाचा प्रयत्न करण्यात आलेला आहे.

(SJIF) Impact Factor-7.675

ISSN-2278-9308

B.Aadhar

Peer-Reviewed Indexed

Multidisciplinary International Research Journal

June -2020

ISSUE No-CCXXXV(235)

Prof. Virag.S.Gawande

Chief Editor :

Director

Aadhar Social Research &
Development Training Institute,
Amravati.

Dr. R.S.Satblhai

Executive Editor

Local Secretary

Adv.B.D.Hambarde Mahavidyalaya
Ashti

Guest Editor

Dr. S.R.Nimbore

Principal

Adv.B.D.Hambarde
Mahavidyalaya Ashti

Dr. Satish Kadam

President,AMIP&

Head,Dept of History
YCM,Tuljapur

Dr. Shivraj Bokade

Secretary,AMIP&

Head,Dept of History
YC,Nanded

The Journal is indexed in:
Scientific Journal Impact Factor (SJIF)
International Impact Factor Services (IIFS)

कोविड-१९ भारतीय शेतीक्षेत्राची दशा आणि दिशा
प्रा. डॉ. वर्षा कमलाकर नेहेते
सहयोगी प्राध्यापक, अर्थशास्त्र विभाग प्रमुख, कला व विज्ञान महाविद्यालय,
भालोद ता. यावल, जि. जळगाव

प्रस्तावना :-

भारतीय अर्थव्यवस्थेचा कणा म्हणजे शेतकरी होय. राज्याचा किंवा देशाचा आर्थिक विकास हा शेती व शेती कसणारा शेतकरी यांच्या विकासाशी निगडित आहे. म्हणून आपल्या देशाला कृषिप्रधान देश अशी उपमा दिली जाते. परंतु अस्मानी संकट असो की सुलतानी असो भरडला जातो तो फक्त शेतकरी. कृषीप्रधान देशात खरे तर शेतकऱ्याला व कृषीक्षेत्राला जास्तीत जास्त प्राधान्य देणे त्या देशाला हितावह असते. ज्याच्या मनगटाच्या जोरावर आणि घामाच्या मोलावर हे बलशाही राष्ट्र उभे आहे म्हणूनच येथील शेतकऱ्याला कसे सक्षम करता येईल याचा विचार झाला पाहिजे. कोरोना या संसर्गजन्य आजारेन भारतासह जगातील बहुतांशी देशात कहर सुरू केला आहे. देशात २२ मार्च २०२० पासून टाळेबंदी किंवा लॉकडाऊन कोरोना नियंत्रित करण्यासाठी अवलंबिली आहे. या टाळेबंदीची झळ अर्थव्यवस्थेतील सर्वच क्षेत्रांना बसली आहे. त्यात शेतकरी व शेती उद्योग मोठ्या अडचणीत सापडला आहे. शेतकरी वर्षभराचे नियोजन करून पीक लागवड करित असतो. या खरीपात झालेला अति पाऊस, पिकांवर आलेले रोग, यामुळे घटलेले उत्पादन आणि पडलेल्या बाजारभावामुळे शेतकऱ्याच्या हाती फारसे पडले नाही. आता रब्बीचा हंगाम तरी आपल्या पचनी पडेल या अपेक्षेने जगत असलेल्या शेतकऱ्यासमोर कोरोनाचे संकट उभे राहिले. कोविड-१९ ह्या विपारी व्हायरसच्या संकटामुळे लावण्यात आलेल्या टाळेबंदीमुळे जगातील बहुतांश देशातील आर्थिक व्यवहार ठप्प झाले आहे. भारतातही कोरोनाची साखळी तोडण्यासाठी लॉकडाऊनचे ४ टप्पे पूर्ण होऊन पाचवा टप्पा सुरू आहे. या काळात दैनंदिन जीवन, व्यापार, उद्योग, शेती, शेतीपूरक व्यवसाय, कारखाने ह्यांची चक्रे एकदम बंद पडली आहे. भारतीय शेतीक्षेत्रासमोर अनेक आव्हाने येऊन ठाकली आहे. शेतकरी, शेतमजूर, शेतीपूरक व्यवसाय यांचेवर विपरीत परिणाम झालेला दिसून येतो. सदर लेखात कोरोना संकटामुळे भारतीय शेतीची झालेली दशा स्पष्ट करण्याचा प्रयत्न करण्यात येऊन कोरोना संकट एक संधी मानून शेतीला कोणत्या दिशा प्राप्त होवू शकतात याचा परामर्श घेण्याचा प्रयत्न करण्यात आला आहे.

कोरोना संकटामुळे भारतीय शेतीची पहायला मिळालेली दशा :-

टाळेबंदीमुळे रब्बीचा हंगाम रोडावला :-

या वर्षीचे रब्बीचे पीक हाता-तोंडाशी आले परंतु त्याच कालावधीत कोरोनाने देशात प्रवेश केला. आणि रब्बीचे पीक शेतात तसेच उभे आहे. लॉकडाऊनमधून काही नियमासह शेतीसाठी शिथिलता आली. परंतु कोरोनाच्या भीतीमुळे मजूर मिळेनासे झाले. ज्यांचा माल तयार आहे तो बाजारपेठा बंद असल्याने पडून आहे. पीक काढणीला उपयोगात येणारी हार्वेस्टर्स, थ्रेसर्स, ट्रॅक्टर्स यासारखी यंत्रे शेतकऱ्याला मिळेनाशी झाली. फळे, भाजीपाला आणि फुले यासारख्या नाशवंत पिकांचे उत्पादक तर तोट्यात गेले आहेत. कवडीमोल भावाने तो माल विकावा लागत आहे. या परिस्थितीचा फायदा दलाल किंवा अडते घेत आहे. १

मुंबई मराठी ग्रंथसंग्रहालयाच्या
इतिहास संशोधन मंडळाचे त्रैमासिक

भारतीय इतिहास आणि संस्कृति

स्थापना २४ जून १९५८

डॉ. दत्ता पवार

डॉ. अंकुश सारंग

डॉ. प्रकाश खोबरेकर (कार्यकारी संपादक)

(वर्ष ५७) एप्रिल-जून, जुलै-सप्टेंबर, ऑक्टोबर-डिसेंबर २०२०,
जानेवारी- मार्च २०२१ (पुस्तक : २२५ ते २२८)

प्राधिकार क्रमांक : ३००/-

६. साने गुरुजींचे सविनय कायदेभंग चळवळीतील योगदान

लेखक- प्रा. डॉ. दिनेश रामदास महाजन

प्रमाणवर्ष- १४०३३८३९६८

दि. १४ फेब्रुवारी १९३० रोजी साबारमती येथे काँग्रेस वकील कमिटीची बैठक भरली त्यात महात्मा गांधीजींनी मांडलेल्या कायदेभंगाच्या योजनेच्या ठरावाला पाठींबा देण्यात आला. त्याबरोबर सविनय कायदेभंग चळवळीला सुरुवात झाली. गांधीजींनी ठरवलेल्या मिठाच्या सत्याग्रहाची कल्पना ऐकून जगभर आप्तचर्य व्यक्त झाले. पुन्हा सर्वत्र उत्साह संचारला. मिठाचा कायदा मोडून मीठ बनवायचे, लुटायचे. केवढी लाहानशी वस्तु मीठ. पण गांधीजींनी त्याला स्वातंत्र्याच्या प्रतिकाचा महान आशय दिला.

पूर्वखानदेश जिल्ह्यात जळगाव जवळ पिंप्राळे येथे सत्याग्रह छावणी उभारण्यात आली. इथे सत्याग्रहींची नोंदणी करून व प्रशिक्षण देऊन चुहू विलेपार्ले, धाराशिव, मालवण इथे पाठवण्यात येत असे.

साने गुरुजींनी नामदेव येदू पाटील व उत्तम पाटील या आपल्या विद्यार्थ्यांना पिंप्राळा आश्रमात पाठविले. शंकर रूडके, रामभाऊ भोगे हेही जाऊन पोहोचले. ही सर्व तरुण मुले राष्ट्रभक्तीने भारावून गेली होती. स्वातंत्र्य लढ्यात भाग घेण्यास उत्सुक बनली होती. उत्तम पाटील हा शिसोदे कुळातला राजपुत्री बाणयाचा. निर्भय, वीरवृत्तीचा. छात्रालयात झोपताना अशाशी खंजीर ठेवून झोपायचा. साने गुरुजींचे लेख वाचून व भाषणे ऐकून त्याच्या अंतःकरणात स्वातंत्र्याची ज्योत पेटली होती. त्याने घरी पत्र लिहून कळवले होते, 'मी स्वातंत्र्य संग्रामात पडणार आहे.' नामदेवही तसाच. त्याची स्वातंत्र्यनिष्ठा जाज्वल्य होती. गुरुजींनी नामदेवजवळ सांगितले होते, 'पिंप्राळ्याहून मला एक चरखा आणून दे.' नामदेवने ना.मा. गोखलेंना हे सांगितले. गोखल्यांनी चरखा देऊन नामदेवजवळच गुरुजींना निरोप पाठविला 'नुसता चरखाच घेऊन बसणार काय?'

परतल्यावर नामदेवने निरोप सांगितला. साने गुरुजी आणखीनच अस्वस्थ बनले. बाहेरची परिस्थिती तर अस्वस्थता वाढविणारीच होती. गुरुजी

भारतीय इतिहास आणि संस्कृति ४६

Analytical Study Awarded for Doctoral Theses in Economics at Savitribai Phule Pune University, Pune (1954-2020)

Dr. Digambar A. Khobragade¹ and Santosh Thakre²

¹Librarian, Arts and Science College, Bhalod, Jalgaon, Maharashtra, India

²K. K. H. Abad Arts, S. M. G. Lodha Commerce and

S. P. H. Jain Science College, Nashik, Maharashtra, India

E-mail: drkdigambar@gmail.com, santoshthakare80@gmail.com

Abstract - Savitribai Phule Pune University, Pune known for its outstanding educational quality and facilities at all levels in almost all the major disciplines of study. From the Maharashtra, twenty universities are imparting regular Economics education and two Universities are distance education, one of them is SPPUP. The paper study covered 212 doctoral theses in Economics from Savitribai Phule Pune University, Pune during 1954-2020. It has been used to analyse the research programs offered by Economics. This paper clearly projects with relevant statistical tables the output of Department of Economics in SPPUP for the past 66 Years.

Keywords: Maharashtra, Savitribai Phule Pune University, Economics, Ph. D. theses.

Introduction

Maharashtra is the third largest state in India, known for its outstanding educational quality and facilities at all levels in almost all the major disciplines of study. There are 36 districts in the state with best colleges and higher education institutions. We are moving ahead in all areas of developments and making massive investments in education to convert our younger population into globally competent human resources. From the Maharashtra, 53 universities out of these twenty universities are imparting regular Economics education and two Universities are distance education, one of them is Savitribai Phule Pune University, Pune. Pune is the main educational center of Maharashtra. Numerous students from every corner of India and the world come to Pune. Savitribai Phule Pune University, one of the premier universities in India. It offers excellent programs in various areas including Science, Commerce, Arts, Languages and Management Studies. It occupies an area of about 411 acres. It was established on 10th February, 1949 under the Poona University Act. The university houses 46 academic departments. The university attracts many foreign students due to its excellent facilities. It offers good accommodation facility. There is a provision of hostel for the students. There is a well-stocked library containing plenty of books regarding various subjects. The university offers different scholarships to the students. The university conducts seminars and conferences for the students. (About University, 2021)

The paper study covered 212 doctoral theses in Economics from Savitribai Phule Pune University, Pune during 1954-2020. It has been used to analyse the research programs offered by Economics. This paper clearly project with relevant statistical tables the output of Department of Economics in SPPUP for the past 66 Years. The data collected from the 212 doctoral degrees awarded far in the Economics domain.

Development of Economics Department in the Savitribai Phule Pune University, Pune

At the time when Pune University was established, it started teaching in economics. However, a separate section on economics was started in 1985. The Department of Economics is amongst the younger of the Departments in the University, but it has made a qualitative contribution to research and Post Graduate education in economics since its initiation. Professor B S R Rao was the first Head of the Department – an expert in Monetary Economics and Finance. Presently, Professor Dhanmanjiri Sathe is the Head; specializes in the Political Economy of Development.

यावल तालुक्यातील आदिवासी व शेतकऱ्यांचा इंग्रजांशी संघर्ष
(१८२० ते १८५२)

प्रा. डॉ. दिनेश रामदास महाजन
इतिहास विभाग प्रमुख,
कला व विज्ञान महाविद्यालय भालोद
जि.जळगाव
dineshrmahajan72@gmail.com

इंग्रजी सत्तेचा भारतात १७५७ उदय होऊन १८५७ पर्यंत बहुतांश भारत त्यांनी जिंकून घेतला. महाराष्ट्र व खानदेशही त्यांनी १८२० पर्यंत जिंकून घेतला. परंतु खानदेशातील यावल तालुक्यातील स्वातंत्र्यप्रिय आदिवासी व शेतकऱ्यांनी मात्र इंग्रजांशी सत्ता मानण्यास तिव्र विरोध केला. त्यानुन इंग्रज व आदिवासी, शेतकऱ्यांमध्ये अनेकदा संघर्षही झालेले दिसून येतात. इंग्रजांकडे आधुनिक हत्यारे, प्रशिक्षित सैन्य व आर्थिकदृष्ट्या बलिष्ठ असल्याने इंग्रजांपुढे यांचा निभाव लागला नाही. असे जरी असले तरी यावल तालुक्यातील स्वातंत्र्यप्रिय आदिवासी व शेतकऱ्यांनी केलेला विरोध महत्वाचा आहे.

आसिरगडचा पाडाव झाल्यानंतर ९ एप्रिल १८१९ पासून इंग्रजांनी मराठ्यांविरुद्ध काढलेली मोहीम संपुष्टात आली. सेंधवा, सोनगीर, लळिंग आणि इतर ठिकाणी दळणवळणाच्या मार्गावरील लष्करी ठाणी बगळता खानदेशातील सर्व किल्ले इंग्रजांच्या ताब्यात आले. इंग्रजांनी त्यांच्या सैन्याचे प्रमुख लष्करी ठिकाण मालेगाव येथे ठेवले आणि कॅप्टन त्रिग्न या इंग्रजांच्या प्रतिनिधीने धुळयासारख्या मध्यवर्ती ठिकाणी त्याचे निवासस्थान ठेवले. त्यांच्याकडे आलेल्या इंग्रजांच्या कर्जाच्या परतफेडीसाठी पाचोरा, यावल, चोपडा आणि लोहारा परगण्यातील बारा खेडी ही शिंदेनी इंग्रजांकडे सोपविली. रावधर निवाळकरांचा मुलगा सूर्याजीराव निवाळकर याने इंग्रजांची फौज ठेवली. सूर्याजी निवाळकरांच्या ताब्यातील यावलचा प्रदेश इंग्रजांकडे देण्यात आला.^१(१८२१)

यावलचे बतन १७८८ मध्ये राव धार निवाळकरांना ग्वाल्लेरच्या शिंद्यांकडून मिळाले. त्यानंतर १८२१ मध्ये सूर्याजीराव निवाळकराकडून यावलचा किल्ला इंग्रजांनी हस्तगत केला. त्यावेळी निवाळकरांनी केलेल्या विरोधास देशमुखांनी पाठिंबा दिला होता.^२ या प्रदेशाचे १८२१ मध्ये हस्तांतर झाल्यावर सूर्याजीराव निवाळकरच्या हाताखालील यावलची ३००० सेना आणि चोपडयाजवळील लासूरचा स्थानिक सरदार ठोके याची सेना इंग्रजांनी निष्प्रभ केली.^३

यावलच्या लालजी सखाराम याचा ब्रिटिशांना विरोध :

मध्ये यावल, चोपडा, पाचोरा आणि लोहारा हा प्रदेश शिंद्यांच्या ताब्यात होता. एका तहाने हा प्रदेश शिंद्यांनी ब्रिटिशांना दिला. परंतु ही गोष्ट त्या प्रदेशातील बतनदारांना आणि अधिकाऱ्यांना तसेच सैनिकांना आवडली नाही. ते पूर्वीच्याच आपल्या स्वामीशी एकनिष्ठ होते. याकाळात यावलचा किल्ला लालजी सखाराम ऊर्फ लालाभाऊ याच्या ताब्यात होता. तो यावलचा मामलेदार आणि यावल येथे असलेल्या किल्याचा किल्लेदार होता. लालजी सखाराम याने जेव्हा ब्रिटिश जिल्हाधिकारी बेल हा किल्ला

Assessment of Effect of Triazophos Toxicity on the Protease Activity in Freshwater Bivalve, *Lamellidens marginalis*

Waghulade M. S.

Department of Zoology
SES's Arts and Science College, Bhalod
Tal- Yawal Dist- Jalgaon - 425304 (M.S.), India
minakshirane1@gmail.com

Patil A. G.

Department of Zoology
Shri V. S. Naik Arts, Commerce and Science College, Raver
Dist- Jalgaon - 425508 (M.S.), India
agpatil700@gmail.com

Abstract

The present study was undertaken to determine the changes in protease activity of freshwater bivalve, *Lamellidens marginalis*. The bivalves were exposed to $LC_{50.2}$ values of 96 hrs with concentrations of 3.67ppm of triazophos upto 96 hrs for acute treatment. The protease activity was estimated after 24 hrs and 96 hrs. Exposure to the triazophos showed significant decrease in the protease activities with increased exposure period in the digestive gland of *Lamellidens marginalis*.

Keywords: protease, *Lamellidens marginalis*, acute exposure, triazophos, decrease.

Introduction:

Pollution of aquatic systems is due to wide use of various pesticides in agriculture to control pest turn out to be a serious toxicological and environmental crisis because of their toxicity. Pesticide run-off into the aquatic ecosystem represents a potential threat to aquatic organisms. They can enter the aquatic food chain due to their ability to accumulate in the biota. Pesticides on entry in body react with variety of binding sites and can cause hazards by alteration in physiological as well as biochemical changes. At the cellular level chemical stress may alter the enzyme activities in the organisms. Pollutants such as pesticides and heavy metals are often involved in oxidative stress which facilitates the production of

